

Usmeritve razvoja kompetenčnih centrov za obdobje 2014 – 2020

Povzetek

Po dolгих letih ima Slovenija v rokah trajnostno sistemsko orodje, ki **zagotavlja implementacijo, ki je dolga leta bila največji izziv.**

Do leta 2020 bodo kompetenčni centri ob aktivni podpori ministrstev in podjetij postali ključno **trajnostno in sistemsko orodje** v rokah slovenskega gospodarstva in aplikativne znanosti za ustvarjanje višje dodane vrednosti in za komercializacijo visokih tehnologij na mednarodnih trgih.

Zapisala: Matej Gajzer, Tomaž Vidonja

Avtorji: Tanja Mohorič, Iris Podobnik, Dalibor Baškovč, Zoran Marinšek, Matej Gajzer, Tomaž Vidonja

Datum: 19.11.2013 (dopolnjena različica s slikami in opisom delovnih sklopov)

Predlog nadaljnega razvoja kompetenčnih centrov od 2014 do 2020

Kompetenčni centri so v slabih treh letih delovanja, vsak na svoj način, ki je povezan s specifikom njegove dejavnosti, dosegli bistven premik v **razumevanju novih tehnologij, pomena povezovanja** in predvsem **pomena izgradnje in krepitve kompetenc partnerjev**.

Ob izvajanju aktivnosti kompetenčnih centrov smo **razvili nove izdelke, ustvarili nova partnerstva** in **utrdili inštitucijo kompetenčnih centrov** kot vodenja in upravljanja kompetenc in visoko tehnološkega razvoja na ključnih in prioritarnih industrijskih področjih. Ob tem pa smo **razvili tudi netehnološke kompetence razvoja skupnih poslovnih modelov, internacionalizacije ter »go-to-market« strategij**, ki povezujejo med seboj tudi različna področja in določene industrije ter tako razvijajo »emerging industries«.

*Razviti **novi izdelki, nova partnerstva**, prav tako **netehnološke kompetence razvoja novih skupnih poslovnih modelov**.*

Za novo razvojno obdobje želimo svojim partnerjem **nuditi še bolj strukturirano podporo**, ki bo usmerjena v tista področja in vsebine, ki jih partnerji najbolj potrebujejo.

Vizija

Do leta 2020 bodo kompetenčni centri postali ključno trajnostno orodje v rokah slovenskega gospodarstva in aplikativne znanosti za ustvarjanje višje dodane vrednosti in za komercializacijo visokih tehnologij na mednarodnih trgih.

Skupaj s centri odličnosti in razvojnimi centri so **kompetenčni centri glavni trajnostni nacionalni inovacijski mehanizem**. Od ostalih oblik se kompetenčni centri razlikujejo predvsem po tem, da predstavljajo **učinkovit model javno zasebnega partnerstva**.

So orodje za **krepitev globalne konkurenčnosti slovenske industrije in gospodarstva** na strateških mednarodnih trgih in **zagotavljajo razvoj visoko tehnoloških izdelkov in rešitev ter koncentracijo podjetij** na ključnih strateških področjih in panogah v obdobju 2014-2020.

*Kompetenčni centri so **trajnostni nacionalni mehanizem inoviranja** skladno modelu javno zasebnega partnerstva za **doseganje razvojnih ciljev države**.*

Kompetenčni centri kot trajnostno orodje zagotavljajo

- dvig povprečne dodatne vrednosti in višjega deleža izvoza visokotehnoloških izdelkov in rešitev,
- oblikovanje strategij razvoja posameznih področij, ki jih kompetenčni centri pokrivajo,
- podporo izvajanju strategije pametne specializacije in oblikovanju rešitev na njenih presečnih problemskih področjih,
- priprave in izvajanja javno zasebnega partnerstva pri nadaljnjem razvoju novih izdelkov in storitev,
- implementacije mednarodnih razvojno tehnoloških projektov ter koordinacija izvajanja demonstracijskih in pilotnih projektov,
- oblikovanja novih poslovnih modelov,
- oblikovanja strategije internacionalizacije malih in srednjih podjetij ter podpore osvajanju novih trgov za vse partnerje kompetenčnih centrov,
- mreženja s sorodnimi inštitucijami in združenji na evropskem in mednarodnem nivoju za kompetenčne centre in njihove partnerje,

Kompetenčni centri s svojim delovanjem pokrivajo več segmentov **v verigi vrednosti**; industrijske **raziskave** in eksperimentalni razvoj, **industrializacijo** in **uvajanje novih rešitev** na **trg**, **demonstracijske** in **pilotne projekte** ter zagotavljajo podporo **internacionalizaciji** ter **promociji slovenskih rešitev**.

*Aktivna vključenost v **verigo vrednosti**; raziskave, razvoj, industrializacija, pilotski in demonstracijski projekti, internacionalizacija, promocija.*

Vloga ministrstev in sodelovanje

Sodelovanje različnih ministrstev ter usklajevanje podpornih inštrumentov in mehanizmov je ključnega pomena za vzpostavitev ustreznega, vzpodbudnega podpornega okolja, ki bo omogočilo nadaljnji razvoj kompetenčnih centrov ter globalizacijo njihovega poslovanja ter partnerjev.

Kompetenčni centri so vzpostavili **odlično sodelovanje z MIZŠ, MGRT in MZZ**, ter s tem **vzpostavili nacionalni ekosistem za razvoj ključnih tehnologij in kompetenc** ter njihovo **industrializacijo** in **globalno trženje**. Od obeh ključnih ministrstev (MIZŠ in MGRT) se pričakuje vzajemna neposredna in posredna tako **finančna**, kot **nefinančna dolgoročna (do 2020) podpora mehanizma KC**, kot je to značilno za večino razvitih in inovativnih gospodarstev.

***Temeljni pogoj** ustvarjanja **gospodarskih učinkov** mehanizma kompetenčnih centrov je njegova **trajnost in kontinuiteta**.*

Ključni faktorji uspeha

- zagotoviti **neprekinjeno delovanje centrov** (po modelu JZP),
- **sodelovanje med tremi ključnimi ministrstvi** (MIZŠ, MGRT in MZZ) in centri,
- **fokus na ključna razvojna področja** skladno pametni specializaciji,
- **globalna diferenciacija industrije** in ciljno usmerjanje na strateške trge,
- **koncentracija slovenske industrije** in aplikativne znanosti,
- **krepitev ter podpora procesom industrializacije in komercializacije** tehnoloških rešitev,
- **krepitev netehnoloških kompetenc** – »go-to-market«, podjetništvo, financiranje.

*Uspeh zagotavlja **trajna in celovita podpora (finančna kot nefinančno)** ter sodelovanje **različnih ministrstev**, ki bodo v daljšem razdobju pokazali **polni učinek**.*

Tveganja in nevarnosti

- prekinitev finančne podpore aktivnostim **razvoja mehanizma** kompetenčni centri po zaključku financiranja 31.12.2013 do novih razpisov v Obzorju 2020,
- **prekinitev razvoja mehanizma** kompetenčni centri,
- ne **vlaganje javnega deleža sredstev za sofinanciranja razvoja, delovanja** in projektov centrov ob lastnih zasebnih vlaganjih partnerjev in članov,
- **premajhno sodelovanje** med **ministrstvi** (zlasti MIZŠ, MGRT in MZZ, tudi SPIRIT),
- sprememba vizije in ključnih dolgoročnih ciljev države,
- razpršitev fokusa – panoge/področja,
- da ne bo prišlo do razbremenitve visokotehnološkega razvoja z vidika vlaganj in davkov.

S prekinitvijo nadaljnega razvoja mehanizma kompetenčnih centrov se bo izgubil pretežni učinek dosedanjih rezultatov ter vrnilo za 5 let nazaj.

Dolgoročni načrt razvoja mehanizma kompetenčnih centrov od 2014 -2020

S koncem 2013 se končuje prva faza razvoja kompetenčnih centrov in se pričinja druga faza (2014 – 2017), ko so ključni cilji:

- **krepitev in koncentracija področij**, ki so nosilna v okviru pametne specializacije z vključevanjem novih podjetij in ustanov,
- **podpora industrializaciji, komercializaciji in internacionalizaciji** razvitih izdelkov in rešitev,
- **zagon naslednjega cikla razvoja tehnologij in kompetenc**,
- razvoj rešitev na področjih med področji delovanja centrov – »**emerging industries**«,
- **internacionalizacija** – prodor na ključne strateške **trge** (Rusija, Indija, Kitajska, Turčija, ...) v obliki **tehnološko razvojnih projektov in programov** s tujino,
- razvoj novih poslovnih modelov.

2014 začetek novega cikla krepitev in razvoja kompetenc z vključevanjem novih podjetij in ustanov skladno strategiji pametne specializacije.

Dopolnitev dosedanjih aktivnosti s fazami

Na podlagi dosedanjih izkušenj izvajanja podajamo v okviru **mehanizma kompetenčnih centrov (KC) za obdobje EU 2014 -2020 predlog vsebinske razdelitve aktivnosti ter podpore raziskavam in razvoju novih izdelkov in storitev**, s katerimi bi **pospešili in spodbudili** njihov čim hitrejši prenos na trg.

Sednji model razvoja kompetenčnih centrov, podan z Javnim razpisom, je uveljavil delovanje aktivnosti v okviru dveh vsebinskih sklopov; **delovnega sklopa A (DS A)**, ki je bil namenjen **vodenju in koordinaciji ter razvoju strategije** dela partnerjev in **delovnega sklopa B (DS B)**, ki je bil namenjen razvojnemu delu partnerjev v konzorciju.

Predlog dopolnitve financiranja razvoja izdelkov s podporo **investicijam, industrializaciji oz. uvajanju rešitev in internacionalizaciji** za čim **hitrejši plasma novih izdelkov** na trg.

Smiselno nadaljevanje dosedanje sheme financiranja raziskav in razvoja izdelkov vidimo z **dopolnitvijo obstoječih delovnih sklopov DS-A in DS-B** ter z vključitvijo področja aktivnosti novega delovnega sklopa **DS-C industrializacije oz. uvajanja in prilaganja novo razvitih rešitev na trg** (faza "time to market"). Poudarek je na podpori do-razvoju in funkcionalnim prilagoditvam izdelkov in storitev za potrebe specifičnih trgov, ki bodo kot rezultat temeljnih in aplikativnih raziskav ter industrijskih raziskav in eksperimentalnega razvoja podprti s strani zasebnega kapitala predvsem v fazah industrializacije in nujno potrebnih investicij v opremo, katerih cilj je čim hitrejši vstop na trg. Predlog uvaja tudi vsebinski sklop **demonstracijskih pilotskih projektov DS-D**, ki niso neposredna aktivnost mehanizma kompetenčnih centrov temveč so namenjeni integraciji slovenskih rešitev na najrazličnejših področjih ter medsektorskemu povezovanju raznih mehanizmov inoviranja, slovenskih podjetij in partnerjev na konkretni rešitvi (npr. pametna stavba).

Demonstracijski in pilotni projekti so močan podporni mehanizem za dvig konkurenčnosti industrije in ustvarjanje nove dodane vrednosti z novimi tehnologijami.

DS A – priprava strategije razvoja KCjev, predlogi novih poslovnih modelov, vstopov na trg

Sklop pokriva vodenje kompetenčnega centra, koordinacijo aktivnosti, mreženje in promocijo, hkrati pa tudi nadaljnji razvoj kompetenčnih centrov. Znotraj sklopa se izvajajo aktivnosti, ki pripomorejo k širši uporabi tehnologij in kompetenc vsakega centra kot tudi med samimi centri («cross-domain/industry»).

V prihodnjem obdobju bodo kompetenčni centri oblikovali strategije razvoja posameznih področij v skladu z usmeritvami pametne specializacije, strategijo internacionalizacijo svojih aktivnosti ter promocijo/pozicioniranje kompetenčnih centrov širše (v EU in na tretjih trgih – Indija, Kitajska, Japonska,...). Aktivni bodo pri pripravi naslednjega cikla razvoja kompetenc in tehnologij na prioritetenih področjih, pripravi novih poslovnih modelov za uvajanje rešitev na trg, pri načrtovanju, oblikovanju in pripravi demonstracijskih projektov, ki jih lahko ob ustrezni podporni kohezijske politike realizirajo v okviru naslednje finančne perspektive in ne nazadnje pri utrjevanju obstoječe platforme za povezovanje partnerjev na določenih vsebinskih področjih. Posebej gre omeniti, da aktivnost DS-A predstavlja **dejansko jedro povezovanja**, iskanja sinergij, spodbujanja novih partnerstev in internacionalizacije, zato je pomembno, da je podpora tej aktivnosti trajna.

Delovni sklop A – vodenje in razvoj ključen za proaktivno vključevanje kompetenčnih centrov v razvojne in strateške aktivnosti države ter ustvarjanje dodane vrednosti preko povezovanja kompetenc in rešitev slovenskih partnerjev.

DS B – aktivnosti industrijskih raziskav in eksperimentalnega razvoja

Razvoj novih izdelkov in storitev je življenjskega pomena za rast in razvoj kompetenc partnerjev kompetenčnih centrov. **Dosedanja podpora** je vsebovala **finančno podporo stroškom dela, stroškom materiala in zunanjih storitev**, podajamo pa tudi predlog za **hkratno podporo investicijam**, ki so nujno potrebne za izvedbo aktivnosti s področja razvoja izdelkov in storitev.

Delovni sklop B - dodatna podpora investicijam v fazah industrijskih raziskav in eksperimentalnega razvoja bi pospešila razvoj novih rešitev.

DS C - aktivnosti industrializacije ali aktivnosti v podporo uvajanju rešitev na trg

Teh aktivnosti predstavljajo logično nadaljevanje aktivnosti DS B. Teh aktivnosti dosedanja ukrepi KC-jev niso vsebovali, kar se je izkazalo za pomanjkljivost, saj bi s **podporo naslednjih faz razvoja** izdelkov in storitev ter tudi **nujno potrebnih investicij** v teh fazah lahko **dodatno pospešili njihov vstop na trg**. Ta faza bi vključevala razvoj tehnoloških rešitev in industrializacijo proizvodov ter razvoj potrebnih poslovnih modelov za trženje in internacionalizacijo rešitev, vključno z izdelavo poslovnih načrtov in začetno fazo implementacije poslovnih modelov.

Delovni sklop C- industrializacija oz. uvajanje rešitev na trg ključen za dodatno pospešitev novo razvitih izdelkov na trg.

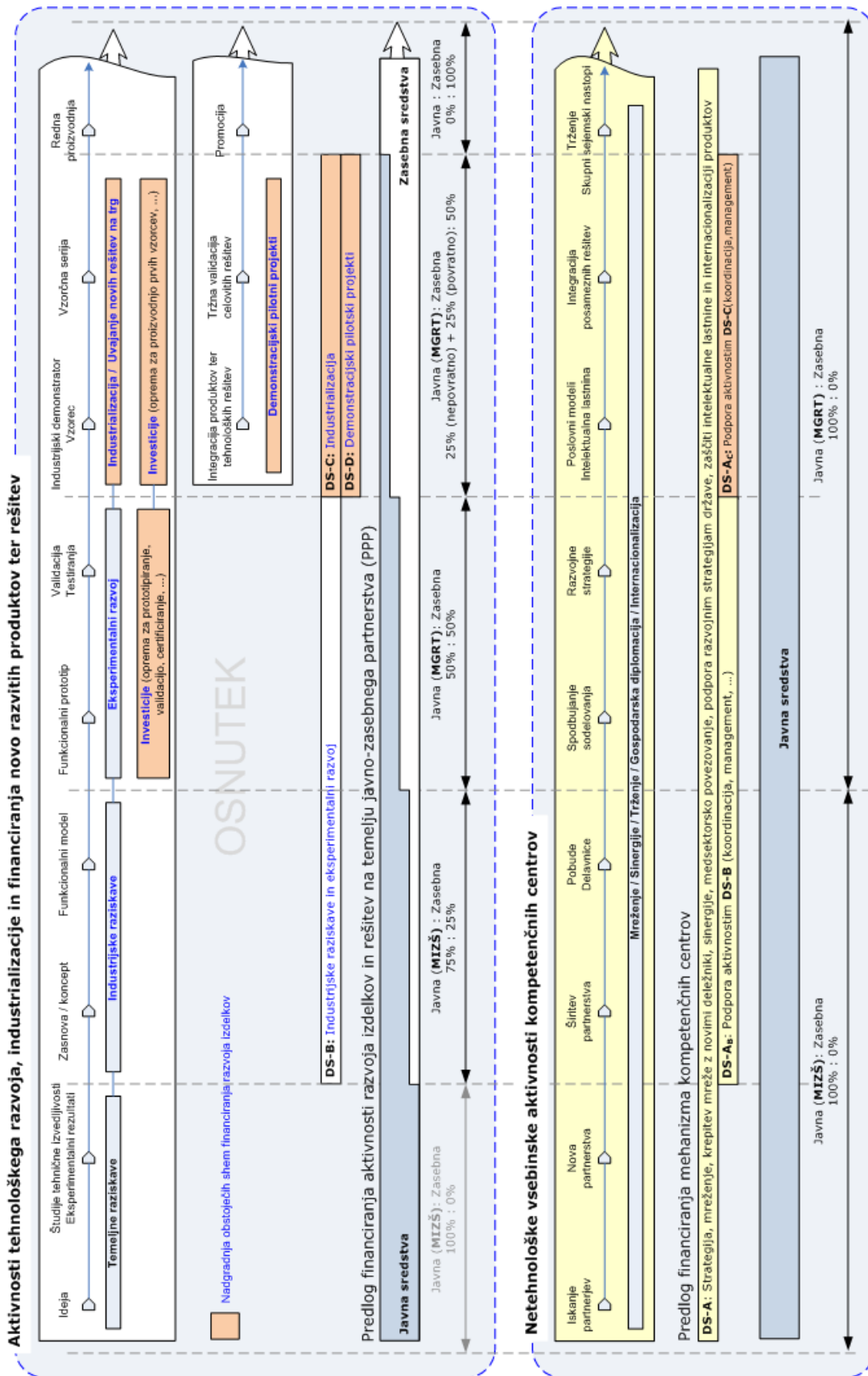
DS D – demonstracijski in pilotni projekti

Manjkajoči člen v shemi sofinanciranja in uspešnega koriščenja evropskih sredstev so demonstracijski in pilotni projekti, katerih namen bi bilo povezovanje in integracija znanja slovenskih podjetij v kompleksnejših sistemih ali rešitvah. S tem bi zagotovili medsektorsko povezovanje (energetika, gradbeništvo, IKT, zdravje, ...) že obstoječih ali novo razvitih rešitev slovenskih podjetij v fazi DS B in/ali DS-C, ki bi tako lahko služile kot referenčni projekti teh podjetij. Uvedba tega ukrepa bi vsekakor pomenila izreden doprinos k omogočanju mednarodne prepoznavnosti rešitev slovenskega znanja.

Delovni sklop D -demonstracijski in pilotni projekti zagotavljajo medsektorsko povezovanje in integracijo slovenskih rešitev, podjetjem služijo kot referenca.

Priloga 1: Predlog dolgoročnega modela financiranja mehanizma kompetenčnih centrov

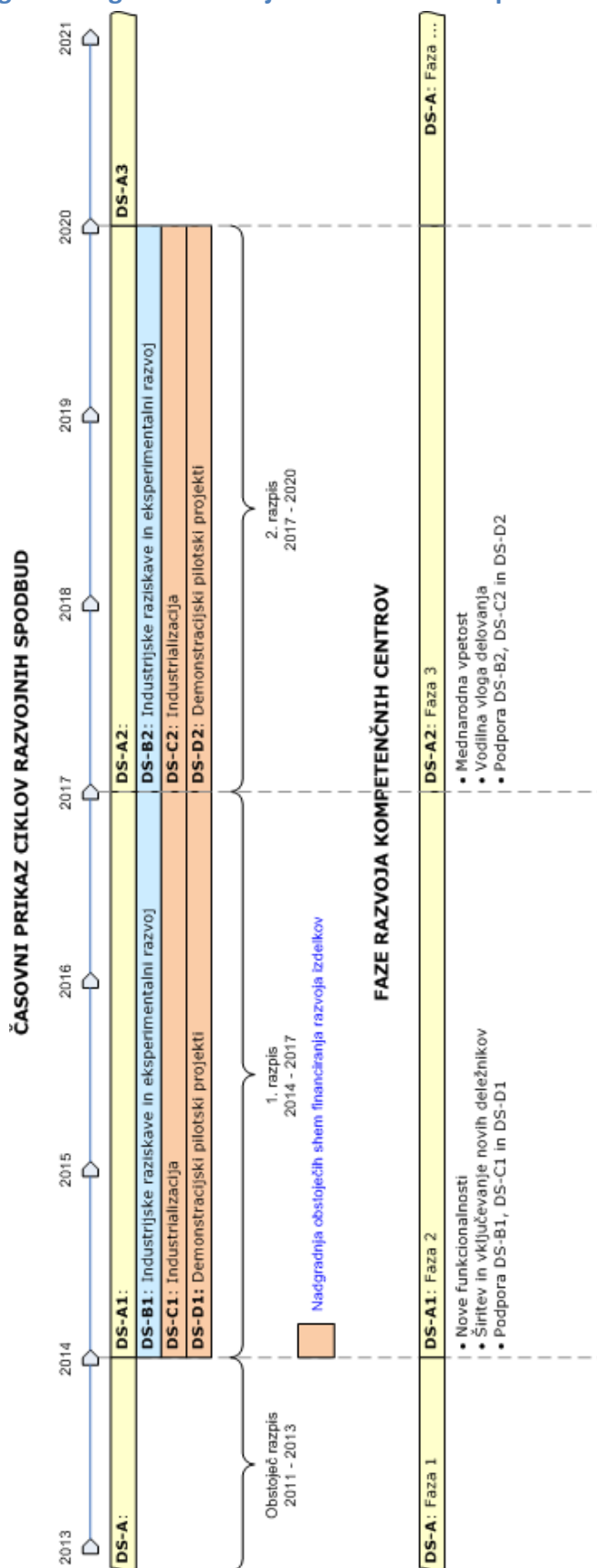
PREDLOG AKTIVNOSTI RAZVOJA, INTERNACIONALIZACIJE IN FINANCIRANJA NOVO RAZVITIH IZDELKOV V KOMPETENČNIH CENTRIH V SLOVENIJI

Slika 1: Predlog dolgoročnega modela in načrta razvoja mehanizma kompetenčnih centrov v Horizon 2020 (Vir: CoCoSi, 2013)

Priloga 2: Predlog cikličnega financiranja mehanizma kompetenčnih centrov

Slika 2: Predstavitve predloga cikličnega financiranja mehanizma kompetenčnih centrov (vir: CoCoSi, 2013)